

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Sivistys, demokratia ja tieteen vapaus muodostavat korkeakoulujen vastuullisen toiminnan arvopohjan. Tavoitetta olisi kuitenkin hyvä täydentää niin, että siinä näkyisivät nykyistä selvemmin myös koulutuksen ja oppimisen merkitys sosiaalisena tasa-arvoisuutena, korkeakoulujen institutionaalinen autonomia sekä hyvän hallinnon periaatteet.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpidesuositukset ovat sisällöllisesti oikeansuuntaisia, mutta niiden tasoa ja konkretiaa olisi hyödyllistä täsmentää. Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta keskeisiä kysymyksiä ovat erityisesti ohjaus, rahoitus ja institutionaalisen autonomian toteutuminen omistajatahosta riippumatta. Tieteen vapaus ja demokraattinen korkeakoulu yhteisö edellyttävät toimivia rakenteita ja kuvausta siitä, mitä arvotason kirjaukset tarkoittavat korkeakoulujen käytännössä.

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Lapin AMK pitää tavoitetta lähtökohtaisesti kannatettavana, sillä se tukee koulutuksellista tasa-arvoa, sosiaalista kestävyttä ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua korkeakoulutukseen. Visiossa painotus kohdistuu kuitenkin vahvasti nuoriin, jolloin jatkuva oppiminen, työelämässä olevat sekä ammatillisen koulutuksen kautta korkeakoulutukseen siirtyvät jäävät vähemmälle huomiolle. Korkeakoulutettujen määrän nostaminen edellyttää panostamista etenkin ammatillista tutkintoa suorittavien opiskelijoiden ja sen jo suorittaneiden onnistuneeseen siirtymään ammatillisesta väylästä korkeakoulutukseen.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Lapin AMK kiinnittää huomiota siihen, että osa esitetyistä keinoista liittyy tekijöihin, joihin korkeakoulut voivat vaikuttaa vain rajallisesti (esim. opiskelijoiden lähtötaso tai työuralla olevien yksilölliset valinnat). Jatkuvan oppimisen rahoitusta koskevat linjaukset edellyttävät selkeää kansallista ohjausta ja realistisia rahoitusratkaisuja.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Lapin AMK pitää tavoitetta keskeisenä korkeakoulutuksen kannalta. Tavoitetta olisi kuitenkin hyvä laajentaa niin, että siinä tulisivat esiin tieteellisen tutkimuksen lisäksi myös soveltavan tutkimuksen rooli sekä rajapinnat työelämän ja aluekehityksen edistämiseen. Ammattikorkeakouluille keskeistä on soveltava TKI-toiminta, joka toteutuu tiiviissä yhteistyössä yritysten ja organisaatioiden ja alueiden kanssa ja tukee tutkimustulosten nopeaa hyödyntämistä, kaupallistamista ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tämän toiminnan edellytysten turvaaminen perusrahoituksessa ja kilpaillussa rahoituksessa on keskeistä vision tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lisäksi tavoitetta olisi hyvä laajentaa niin, että siinä näkyisi korkeakoulutuksen ja tutkimuksen tärkeä rooli kestävyysmurroksen aikaansaamisessa sekä siihen liittyvän osaamisen luomisessa ja ratkaisujen kehittämisessä, kuten myös merkitys ihmisten kykyyn vastata ja sopeutua globaaleihin ja yhteiskunnallisiin muutoksiin.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpidesuosituksukset ovat monilta osin kannatettavia, mutta ne eivät vielä muodosta kokonaisuutta, johon ammattikorkeakoulut voisivat nykyisillä voimavaroilla tarttua. Visioon tulisi sisällyttää omat toimenpidesuosituksensa siitä, miten korkeakoulutuksella ja sitä kautta kasvatettavalla osaamisella uudistetaan yhteiskuntaa sekä lisätään kansainvälisyyteen liittyviä huomioita.

Tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tulisi huomioida myös soveltavan TKI- toiminnan rooli, rajapinnat työelämään ja aluekehitykseen, sekä millä toimenpiteillä edistetään kestävyysmurrosta ja ihmisten kykyä vastata ja sopeutua muutoksiin.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Lapin AMK pitää tätä tavoitekokonaisuutta selkeänä ja vision kannalta keskeisenä. Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnassa tutkimukseen perustuvan uuden tiedon tuottaminen tapahtuu pääosin korkeakoulujen omien vahvuusalojen ja alueellisten tarpeiden mukaisesti.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Korkeakoulukentällä on mahdollisuuksia yhteistyön syventämiseen niin eri korkeakoulujen kuin yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa, mutta myös koulutuksen ja TKI-toiminnan välillä. Yhteistyön tavoitteiden on kuitenkin lähdeittävä ensisijaisesti yhteiskunnan osaamistarpeista, ja kansallisen ohjauksen tulee olla selkeää ja johdonmukaista näihin osaamistarpeisiin vastaamiseksi.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Lapin AMK korostaa ennakoitavan ja pitkäjänteisen perusrahoituksen merkitystä ammattikorkeakoulujen toiminnan suunnittelun ja vaikuttavuuden kannalta. Korkeakoulutettujen määrän ja TKI-toiminnan kasvu edellyttävät molemmat riittävää ja ennakoitavaa rahoituspohjaa. Rahoitusmallin ja koulutuksen ulkoisen laadunarvioinnin uudistukset ovat ammattikorkeakoulujen näkökulmasta merkittäviä kokonaisuuksia. Niiden valmistelussa on tärkeää huomioida ammattikorkeakoulujen erityispiirteet ja alueellinen tehtävä.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Korkeakoulujärjestelmän kannalta on tärkeää tunnistaa ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen erilaiset roolit ja tehtävät perusrahoituksen näkökulmasta.

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

-

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

-

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

-

9. Muut kommentit

-

Lahdenkauppi Juha-Pekka
Lapin ammattikorkeakoulu